

Міністерство освіти і науки України

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів
з дисципліни
«Акторська майстерність та основи режисури»

Освітньо- професійна програма «Сценічне мистецтво»
першого (бакалаврського) рівня

за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво
галузі знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
сценічного мистецтва і хореографії.
Протокол № 9 від «18» жовтня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2024 рік

Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво

«_18_» жовтня 2023р. 38 с.

Розробники: ВАСИЛЮК Тарас – старший викладач кафедри сценічного мистецтва і хореографії

ДОБРЯК Олександр – старший викладач кафедри сценічного мистецтва і хореографії

Методичні рекомендації затверджені на засіданні сценічного мистецтва і хореографії

Протокол № 9 від «18» жовтня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Кукуруза Н. В.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«18» жовтня 2023 р.

Схвалено Навчально-методичною комісією Навчально-наукового інституту мистецтв.

Протокол № 4 від «12» лютого 2024р.

«12» лютого 2024 р.

Голова _____ (Макогін Г. В.)

© Василюк Т.А., Добряк О.Я., 2024

УДК 378 : 792.2

Затверджено та рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол №4 від 14 лютого 2024р.)

Автори:

Василюк Тарас Андрійович, старший викладач кафедри сценічного мистецтва і хореографії

Добряк Олександр Якович, старший викладач кафедри сценічного мистецтва і хореографії

Рецензенти:

БРАТКОВСЬКИЙ Роман Степанович, директор-художній керівник Івано-Франківського академічного обласного театру ляльок ім. Марійки Підгірянки, заслужений працівник культури України

КУКУРУЗА Надія Вікторівна, завідувачка кафедри сценічного мистецтва і хореографії Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидатка мистецтвознавства

Василюк Тарас Андрійович, Добряк Олександр Якович

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Акторська майстерність та основи режисури» освітнього рівня «бакалавр»: освітньо-професійна програма «Сценічне мистецтво», спеціальність 026 Сценічне мистецтво, галузі знань 02 Культура і мистецтво укладена відповідно до вимог підготовки фахівців, представлених у законодавчих і нормативних документах про вищу освіту. Івано-Франківськ, 2024. 38 с.

© Василюк Т.А., Добряк О.Я., 2024 р.

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2024 р.

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Структурно-логічна схема дисципліни «Акторська майстерність та основи режисури» (міждисциплінарні зв'язки)
3. Загальні методичні вказівки щодо організації навчання та самостійної роботи.
4. Програма навчальної дисципліни
5. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
6. Рекомендована література
7. Інформаційні ресурси

1. Пояснювальна записка

Зміст навчальної дисципліни. Курс «Акторська майстерність та основи режисури» є одним із основних профілюючих курсів у професійному циклі, використовує і координує всі практичні навички, здобуті студентами в процесі освоєння практичних уроків з дисциплін професійного модуля:

- Сценічна мова;
- Сценічний рух;
- Танець;
- Грим;
- Сценічний спів.

Важливу роль в освоєнні курсу відіграють також теоретичні знання, здобуті студентами в циклах теоретичних дисциплін («Теорія драми», «Історія українського театру», «Історія зарубіжного театру», «Історія сценічних мистецтв», «Історія суміжних мистецтв», "Історія України", «Історія української культури», «Філософія» та ін.), які допомагають виробити моральні, естетичні та художні позиції майбутніх фахівців. Розвиток особистісного потенціалу студентів забезпечує вивчення іноземної мови (за професійним спрямуванням), яка має великий виховний, освітній і розвиваючий потенціал. Необхідною умовою освоєння курсу є виробнича практика, в процесі якої студенти кафедри сценічного мистецтва і хореографії закріплюють та осмислюють здобуті професійні навички у навчальних виставах.

Мета. Метою освоєння дисципліни «Акторська майстерність та основи режисури» є вивчення та практичне оволодіння студентами професійних навичок і особистісних компетенцій, які характеризують конкурентоспроможних, висококваліфікованих і компетентних фахівців у галузі театрального мистецтва, здатних до самовдосконалення і розвитку в умовах трансформації духовного і культурного життя суспільства, зі сформованими громадянськими і моральними якостями особистості.

Завдання. • Виховання в студента здатності до сприйняття сценічних подій;

- Опанування студентами ключової термінології і головних інструментів системи акторської підготовки;

- Активізація у студентів здатності виявляти і демонструвати свої особистісні та художньо-творчі установки, поєднувати логічне і емоційно-образне мислення;

- Освоєння і розуміння природи акторської та режисерської діяльності;

- Виховання у студентів прагнення до образного осмислення дійсності як головної особливості художньої творчості;

- Оволодіння інструментарієм і методологічною базою, необхідною для самостійної роботи над роллю в творчому процесі створення художнього образу;

- Створення максимально сприятливої навчально-творчої атмосфери для творчого розвитку і особистісного зростання студентів;

- Розвиток громадсько-моральних позицій і особистісних якостей студентів з урахуванням національних пріоритетів культурно-виховної політики;

- Формування культури мислення і мотивації до виконання професійної діяльності в конкретній предметній царині;

- Орієнтація студентів на постійний саморозвиток і готовність до самостійного освоєння та примноження знань протягом усієї професійної діяльності.

Вивчення дисципліни «Акторська майстерність та основи режисури» сприяє формуванню у студента таких *компетентностей*:

Загальнонаукові компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність бути критичним і самокритичним.

Соціально-особистісні компетентності:

- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- Здатність працювати в команді.

Загально-професійні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності:

- Здатність до розв'язання професійних проблем в галузі сценічної діяльності.
- Здатність до творчого сприйняття світу та вміння відтворювати його в художніх сценічних образах.
- Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.
- Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними) при створенні та виробництві сценічного твору.
- Здатність здійснювати вибір та аналіз художнього твору для показу (демонстрації) та визначати спосіб його інтерпретації.
- Здатність до вибору відповідних творчому задуму засобів мистецького (сценічного) висловлювання.
- Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
- Здатність до аналізу драматичного твору та ролі.
- Здатність вільно орієнтуватися в напрямках, стилях, жанрах відповідної галузі світового й українського сценічного мистецтва.

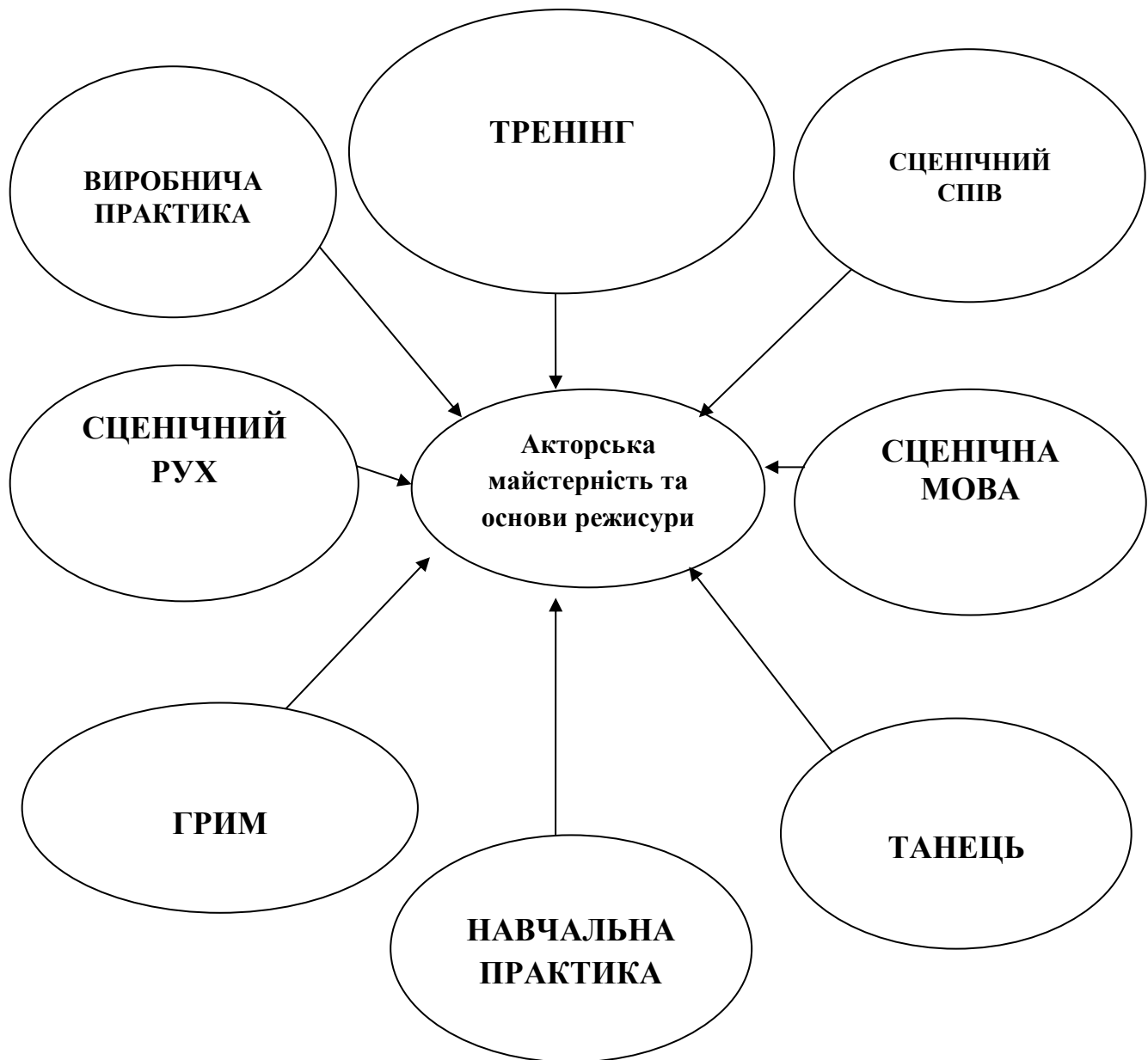
- Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливість їх застосування в синтетичному сценічному творі (проекті).
- Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї та осмислення творчого результату.
- Здатність до коректного формулювання творчих завдань та аналізу творчого результату.
- Здатність до ефективної діяльності в колективі в процесі створення синтетичного за своєю природою сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.
- Здатність розробляти і реалізовувати мистецькі проекти для різних вікових, соціальних та ін. груп населення, в тому числі і з використанням можливостей засобів масової інформації та Інтернету.

Здатність брати участь у громадських дискусіях, пов'язаних з питаннями історії сценічного мистецтва, його актуального стану та тенденцій його розвитку.

2. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

«Акторська майстерність та основи режисури»

(міждисциплінарні зв'язки)

3. Загальні методичні вказівки щодо організації навчання і самостійної роботи

ВСТУП

Згідно з вимогами освітньої програми у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні наукові та практичні концепції у сфері сценічного мистецтва

вміти:

- аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання;
- генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір
- обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту);
- організовувати, планувати та провадити театральну-педагогічну діяльність

На засвоєння курсу «Акторська майстерність та основи режисури» навчальним планом на 1-4 курсах відведено 1980 годин. З них аудиторних – 660 годин (лекційних – 100 годин, практичних – 460 годин, індивідуальних – 100 годин), самостійної роботи – 1320 годин.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Освоєння акторської психотехніки»

Лекційні заняття
Тема 1. Прикарпатська акторська школа – шлях до успіху та самореалізації. Студентський путівник.
Тема 2. <u>Походження</u> та етапи розвитку акторського мистецтва в драматичному театрі і кіно.
Тема 3. Актор – центральна творча постать у виставі. Специфічні особливості акторського мистецтва. Професійна етика колективної творчості студентів
Тема 4. Основні напрями в акторському мистецтві. Реалістичні традиції акторського мистецтва.
Тема 5. Наукове обґрунтування законів акторської творчості у роботах К. Станіславського.
Тема 6. Дія як основний виразний засіб сценічного мистецтва.
Тема 7. Режисер як лідер театрального процесу.
Практичні та індивідуальні заняття. Самостійна робота
1. Фізична та психологічна дія. Логіка сценічної дії.
2. Тренінги внутрішньої і зовнішньої техніки.
3. Спостереження та увага. Вправи. Творчі щоденники.
4. Уява і фантазія. Вправи.
5. Вивільнення мускульної і внутрішньої напруги. Вправи
6. Сценічне ставлення. Вправи на зміну ставлення.
7. Сценічне спілкування. Вправи на спілкування
8. Основні принципи системи акторської підготовки.
9. Вправа і етюд. Відмінна сутність.
10. Вправи на пам'ять фізичних дій.
11. Вправи в умовах виправданого мовчання.
12. Пропоновані обставини в етюді.
13. Подія. Подієвий ряд.

14. Оцінка факту. Етюди на подію.
15. Надзадача і наскрізна дія.
16. Дієві задачі. Етюди на досягнення мети.
17. Підготовка курсових етюдів.

Змістовий модуль 2. Майстерність актора

Лекційні заняття
Тема 8. Сценічна дія як матеріал акторського мистецтва. Природа, логіка та послідовність сценічної дії.
Тема 9. Тема 5. Види та елементи сценічної дії. Увага та уява. М'язова свобода. Відношення (ставлення). Спілкування. Віра та правда.
Тема 10. Запропоновані обставини та магічне "якби". Бачення внутрішнього зору.
Тема 11. Логіка сценічної дії. Темпоритм. Атмосфера.
Тема 12. Словесна дія – взаємодія з партнером.
Тема 13. Другий план і внутрішній монолог.
Тема 14. Театральна вистава як результат самостійної творчості режисера.
Практичні та індивідуальні заняття. Самостійна робота
1. Тренінг та його роль у формуванні акторських здібностей
2. Комплексний тренінг на виховання сценічної уваги уяви і фантазії
3. Комплексний тренінг на виховання м'язової волі
4. Комплексний тренінг на виховання сценічного ставлення
5. Комплексний тренінг на спілкування в умовах виправданого мовчання. Поєднання з попередніми елементами сценічної дії.
6. Принципи побудови етюдів. Етюди на мінімум слів. Розкриття ідеї.
7. Етюди на спілкування в умовах виправданого мовчання. Поєднання з попередніми елементами сценічної дії
8. Конфлікт та взаємодія з партнером
9. Оволодіння словесною дією. Логіка і образність мови.

10. Надзадача та наскрізна дія. Темпоритм. Атмосфера
11. Жанри і стилі. Особливості сценічного спілкування.
12. Метод дієвого аналізу.
13. Робота над етюдами.

Змістовий модуль 3. Робота над вправами та етюдами.

Робота над сучасним драматургічним або прозовим матеріалом.

Лекційні заняття
Тема 15. Робота актора над роллю як наступний етап творчої підготовки.
Тема 16. Основні принципи роботи актора над роллю.
Тема 17. Драматургія – ведучий компонент театрального мистецтва.
Тема 18. Авторський текст. Логіка поведінки дійових осіб в умовах, запропонованих драматургом.
Тема 19. Створення «стрічки кінобачення».
Тема 20. Мізансцена – мова режисера та інструмент актора. Мізансцена у театрі та кінематографі.
Тема 21. Робота режисера з актором.
Практичні та індивідуальні заняття. Самостійна робота
1. Етюди-вправи на спостереження і сприйняття.
2. Робота над сучасним драматургічним або прозовим матеріалом.
3. Перехід до авторського тексту як новий етап роботи, пов'язаний з оволодінням технікою словесної дії.
4. Пластична культура та музично-пластичні тренінги.
5. Опанування основами дієвого аналізу п'єси і ролі. Тренінг на дію в пропонованих обставинах драматургічного твору.
6. Аналіз драматургічного твору.
7. Визначення: – надзадачі і наскрізної дії ролі; – пропонованих обставин;

– взаємовідносини з партнерами, що характеризують поведінку дійової особи в уривку (п'єсі);
8. Визначення: – ланки подій і вчинків (безперервна лінія життя ролі); – виконавської мети в уривку, перешкоди на шляху до її досягнення та дій – засобів для її здійснення;
9. Підготовка біографій дійових осіб (на основі авторського тексту), соціальні та інші причини, які впливали на формування їхнього характеру.
10. Робота над етюдами з імпровізованим текстом до образів.
11. Робота над етюдами з імпровізованим текстом до лінії поведінки дійових осіб.
12. Робота над етюдами з імпровізованим текстом до вчинків персонажів, до окремих подій, можливих ситуацій і сутичок, які могли б трапитися за рамками рольового (текстового) матеріалу
13. Угрупування та мізансцени як важливі елементи акторської виразності.
14. Підготовка етюдів до показу

Змістовий модуль 4.

Робота над роллю в умовах загострення запропонованих обставин.

Лекційні заняття
Тема 22. Драматургія як ведучий компонент театрального мистецтва.
Тема 23. Опанування актором основних законів психофізичного життя на сцені.
Тема 24. Органічне спілкування як найважливіша особливість мистецтва переживання.
Тема 25. Внутрішня та зовнішня техніка актора. Поєднання відчуття правди та відчуття форми.
Тема 26. Створення фізичної лінії органічної поведінки на сцені. Єдність фізичного і психічного, об'єктивного та суб'єктивного в акторській творчості.

Тема 27. Режисура як практична психологія.
Практичні та індивідуальні заняття. Самостійна робота
1. Комплекс тренінгів на відпрацювання елементів акторської майстерності, їх послідовності та взаємозв'язку.
2. Робота над уривками, що включають ускладнені події та пропоновані обставини, в тому числі історичного, соціального характеру, складніші за сприйняттям, різні за жанром, а також стилю драматургії.
3. Початок поглибленої розробки і підходу до ролі в роботі над уривком з драматургічного твору або прози за принципом «я в запропонованих обставинах ролі».
4. Визначення взаємовідносин з партнером, які диктують поведінку дійової особи в етюді і уривку. Формування умінь домагатися своєї мети з урахуванням пропонованих обставин, завдання і дій партнера.
5. Аналіз пропонованих обставин, мета дії і тексту, створених автором (письменником), їх освоєння, вихід на дію від першої особи («від себе»).
6. Створення безперервного ланцюга правдивої органічної дії, яка народжує необхідні передумови для виникнення точних, натуральних почуттів.
7. Характер і характерність. Створення лінії життя дійової особи (на основі авторського тексту), визначення соціальних та інших причин, що обумовлюють формування характеру і вчинків героя.
8. Пошук зовнішньої характерності, її зв'язок з рішенням зовнішнього вигляду персонажа: грим, костюм, манери, пластика, особливості мови та ін.
9. Робота над словом в етюді. Мовленнєва культура.
10. Угрупування і мізансцени.
11. Жанрові та стилістичні особливості сценічного існування.
12. Визначення головної події п'єси і його значення для лінії поведінки персонажа.
13. Жанрові та стилістичні особливості обраної п'єси, особливості події в уривку, перешкоди на шляху досягнення мети і свої дії – засоби для її здійснення

14. Робота над уривками з творів класичної драматургії.

Змістовий модуль 5. Створення цілісного акторського образу в ансамблі при творенні вистави.

Лекційні заняття
Тема 28. Об'єктивні закони творчого процесу в театральній школі.
Тема 29. Робота над роллю в процесі втілення. Перспектива ролі, перспектива артиста.
Тема 30. Внутрішній монолог і шлях образу.
Тема 31. «Пристосування» зовнішнє і внутрішнє як засіб спілкування в процесі досягненні мети персонажа
Тема 32. Характерність у акторському мистецтві та її різновиди.
Тема 33. Поняття про конфлікт в акторській дії.
Практичні та індивідуальні заняття. Самостійна робота
1. Комплекс тренінгів на відпрацювання елементів акторської майстерності, їх послідовності та взаємозв'язку.
2. Комплекс тренінгів на розвиток емоційної пам'яті.
3. Знайомство з п'єсою. «Застільний період».
4. Психологічний аналіз п'єси. Визначення зерна ролі, вольових завдань. Емоційна пам'ять.
5. Протокол зовнішнього життя ролі.
6. Аналіз дією.
7. Позасценічне життя ролі.
8. Приціл на надзадачу.
9. Оцінка фактів і подій.
10. Створення лінії життя і способів поведінки персонажа.
11. Робота над словом.
12. Побудова мізансцен.
13. Оволодіння характерністю.
14. Цілісність акторського образу.

Змістовий модуль 6. Поглиблення роботи з творення характеру і характерності. Акторське перевтілення

Лекційні заняття
Тема 34. Творча взаємодія з режисером в процесі створення вистави.
Тема 35. Поєднання теорії і практики акторського аналізу та сценічного втілення на основі п'єси.
Тема 36. Зміст і форма в акторському мистецтві.
Тема 37. Імпровізація в роботі над роллю.
Тема 38. Зона мовчання як фактор безперервності внутрішньої дії.
Тема 39. Робота над зовнішнім та внутрішнім характером образу.
Тема 40. Дія в образі на основі органічних законів творчості.
Практичні та індивідуальні заняття. Самостійна робота
1. Продовження роботи над курсовою виставою. Сценічність. Закони сценічності.
2. Відпрацювання методів роботи над роллю.
3. Розширення діапазону жанрів, авторських стилів драматургічного матеріалу. «Другий план» ролі.
4. Пошуки правильного самопочуття на сцені, точна логіка дії, органічне життя на сцені дійової особи. Осмислення «поняття «перевтілення».
5. Перевтілення. Оволодіння характерністю. Завершення роботи над створенням сценічного образу.
6. Робота над словом.
7. Підготовка курсової вистави.

Змістовий модуль 7.

Створення індивідуального методу роботи над образом

Лекційні заняття
Тема 41. Особливості роботи над дипломною виставою.
Тема 42. Робота над роллю в дипломній роботі.
Тема 43. Робота актора з режисером.
Тема 44. Акторський образ та його особливості.
Тема 45. Творчий метод Михайла Чехова.
Тема 46. Особливості акторської школи Леся Курбаса.
Тема 47. Авангардний театр Всеволода Мейерхольда. В. Мейерхольд про творчість актора.
Практичні та індивідуальні заняття. Самостійна робота
1. Робота над роллю у дипломній виставі. Основні етапи і компоненти.
2. Освоєння акторського методу роботи над роллю.
3. Протокол зовнішнього життя ролі.
4. Імпровізація в роботі над роллю.
5. Акторський образ.
6. Робота над словом у процесі створення образу.
7. Робота над роллю. Гігієна ролі.

Змістовий модуль 8.

Створення випускової вистави як завершальний етап освіти актора

Лекційні заняття
Тема 48. Трансформації в сучасному театральному мистецтві постмодернізму.
Тема 49. Зміни у взаємодії драматургії і театру. Трансформація функціонування слова в сучасному театрі постмодернізму.
Тема 50. Використання віртуальної реальності в постмодерністському театрі: проекція сцен на екран; віртуальність декорацій; участь у театральній виставі віртуальних героїв.
Практичні та індивідуальні заняття. Самостійна робота
1. Перехід на сцену. Завершення роботи над створенням сценічного образу.
2. Цілісність акторського образу.
3. Перевірка та закріплення надзадачі і наскрізної дії.
4. Пластичний образ. Ритм образу.
5. Робота над костюмом і гримом образу.
6. Підготовка дипломної вистави.

5. Методичні рекомендації до вивчення тем

та виконання самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Освоєння акторської психотехніки

Перший семестр навчання має на меті познайомити студентами з основними термінами акторського інструментарію: фізична та психологічна дія, логіка, уява та фантазія, подія, тощо... Результатом роботи в першому семестрі є показ етюдів, в яких втілюються образи тварин, неживих предметів, а також людей, що опинилися в обставинах виправданого мовчання (страх когось розбудити, шумне середовище, вчинення злочину, тощо...).

Над творенням етюдів можна працювати самостійно, однак важливо почути відгук одногрупника, або ж іншого глядача, що зможе дати конструктивний відгук – чи вірить він, що актор поводить себе саме так, як мав би у відповідних обставинах.

Дія актора має відповідати логіці, яку пропонує нам сюжет етюдів. Усі неіснуючі на сцені об'єкти мають отримати свою порцію уваги від студента, адже саме з допомогою його уваги та уяви вони починають існувати і в уяві глядача. При наявності партнера слід чітко усвідомлювати своє ставлення до нього, що проявляється через характер взаємодії (тиснути руку другові, ворогові, конкурентові ми будемо по-різному).

Впродовж усієї роботи актор має стежити за своїм фізичним апаратом і уникати зайвої м'язової напруги і затисків. Для цього слід культивувати в своїй уяві т.зв. «м'язового контролера», що нагадуватиме про зайві затиски. Етюд не має бути статичним. У ньому має бути декілька виразних подій. Подія змінює логіку поведінки персонажа і рухає далі сюжет сценічного твору.

Запитання для самоперевірки.

1. Що таке дія? Яка різниця між фізичною та психологічною дією?
2. Яка роль уваги в техніці актора?
3. Чим відрізняється уява та фантазія?
4. Що таке подія?

Запитання та завдання для самостійної роботи

1. Продемонструйте етюд спостереження за тваринами. Дослідіть і спробуйте втілити життя свійської, або ж дикої тварини.

2. Якби неживий предмет був людиною? Оцініть довколишній простір і спробуйте втілити епізод з життя вашого електрочайника, будильника, шланга для душу, тощо...

3. Оберіть ситуацію коли людина на самоті, або в колективі мусить діяти, не покладаючись на вербальні інструменти. Зосередьтеся на логіці і послідовності ваших дій, правді і точності фізичних дій, ставленні до речей та партнерів.

Література

1. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
2. Гузик В. П., Кудрявцева Н. Б. Комплексний психофізичний тренінг. Київ, 2005
3. Курбас Лесь. Театральні закони і акценти / Вступ і впорядкування Б. Козака. Львів, 1996.
4. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.
5. Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.
6. Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1– 2 (20 – 21) / 2008.

Змістовий модуль 2. Майстерність актора

У другому семестрі робота будується на продовженні виховання психофізичної техніки студента. Акцентується увага на роботі з партнером. Тому, окрім вже вивчених елементів акторської техніки, на передній план

виходять такі поняття як конфлікт та пристосування до партнера. Основою роботи на даному етапі є етюди, в яких слід звернути особливу увагу на момент народження слова – його появи через призму задачі, яку ставить перед собою актор. Джерелами натхнення для сюжетів етюдів можуть бути твори образотворчого мистецтва, пісенна чи літературна творчість, або ж ситуації, що зародилися в уяві актора після спостереження за іншими людьми.

Питання для самоперевірки

1. Поясніть терміни: магічне «якби», темпоритм, атмосфера, другий план, внутрішній монолог, конфлікт, жанр.

Запитання та завдання для самостійної роботи

1. Оберіть сюжет з відомого твору живопису, або скульптури. Змодельуйте в уяві що відбувалося до і після моменту, зафіксованого художником. Створіть етюд на цю тему.

2. Оберіть народну, або авторську пісню. Подумайте які події могли надихнути автора на її появу. Втільте це в етюді з партнерами.

3. Зіграйте етюди, зосередившись на народженні слова. Не промовляйте слово доки не відчуєте, що мовчання стає недоречним. Не починайте говорити тільки тому, що з'явилися на сцені.

Література

1. Аристотель «Поетика». Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Арто А. Театр і його двійник. Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.
3. Барба Е. Паперове каное. Львів, 2001.
4. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016 . 304 С.
5. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ, 1987.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977.
7. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. ЛНУ ім. І. Франка, 2005.

8. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
9. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999.
10. Мейснер С. Про акторську професію. Перекладено українською мовою за оригіналом Sanford Meisner on Acting A Vintage Original, August 1987 First Edition. Пер. з англ. Р. Бажана. Дніпро : видавець ФОП Василь Рогів. 2023. 236 с.
11. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.
12. Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.
13. Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001.
14. Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1–2 (20 – 21) / 2008.

Змістовий модуль 3. Робота над вправами та етюдами.

Робота над сучасним драматургічним або прозовим матеріалом.

У третьому семестрі студенти починають переходити від існування у форматі «я в запропонованих обставинах» до «мій герой у запропонованих обставинах». Тому, окрім правил органічного існування на сцені, додаються також завдання зі створення реалістичного та гармонійного образу-маски. Для цього обираються прозові, або ж драматургічні твори, уривки з яких будуть обіграні наприкінці семестру. Студентові слід визначити надзавдання твору та свого персонажа. Визначити запропоновані обставини, наскрізну дію персонажа та взаємовідносини з іншими героями. На основі авторського матеріалу та за допомогою власного творчого підходу створюється автобіографія персонажа, визначається ланка подій та його вчинків. Яким саме шляхом герой рухатиметься до досягнення власної мети? В роботі над уривками, особливо на основі прозових творів, пріоритетним є метод дійового аналізу – головним питанням, що ставить

собі актор є не «що я думаю?» , або «що я кажу?», а питання «що я роблю?» - яким чином я буду досягати поставленої задачі?

Питання для самоперевірки

1. Які на вашу думку основні принципи роботи актора над роллю?
2. Що таке кінострічка бачення

Запитання та завдання для самостійної роботи

1. Запропонуйте на розгляд групи прозове оповідання, або уривок з роману для інсценізації. Яке надзавдання поставив автор цього твору? Опишіть наскрізну дію уривка – навколо чого обертається сюжет?
2. Підготуйте автобіографію обраного персонажа. Які обставини впливали на його особисте формування? Які взаємовідносини вашого героя з іншими персонажами?
3. Опрацюйте основні мізансцени уривка. Як зміна мізансцени впливає на сценічну атмосферу та характер взаємодії між персонажами?

Література

1. Аристотель «Поетика». Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Арто А. Театр і його двійник. Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.
3. Барба Е. Паперове каное. Львів, 2001.
4. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016 . 304 С.
5. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ, 1987.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977.
7. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. ЛНУ ім. І. Франка, 2005.
8. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
9. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999.
10. Мейснер С. Про акторську професію. Перекладено українською мовою за оригіналом Sanford Meisner on Acting A Vintage Original, August 1987 First

Edition. Пер. з англ. Р. Бажана. Дніпро : видавець ФОП Василь Рогів. 2023.
236 с.

11. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.

12. Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.

13. Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001.

14. Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1–
2 (20 – 21) / 2008.

Змістовий модуль 4. Робота над роллю в умовах загострення запропонованих обставин.

Студент продовжує роботу над роллю в умовах запропонованих автором обставин. Обставини ускладнюються, до уваги беруться історичний і соціальний ландшафт, глибинні мотиви персонажа. Попри складні мотивації та характери, студент знаходить, надає логіки і виправдовує мотивацію героя, створює його «алібі». Матеріалом для роботи виступають уривки з класичних творів драматургії. В роботі важливим є не лише відчуття правди дії і органіки поведінки, але і дотримання форми і характеру свого існування на сцені, відповідно до загального задуму постановки.

Питання для самоперевірки

1. Як роль драматургії з-поміж компонентів театрального мистецтва?
2. Які основні закони психофізичного життя актора на сцені?
3. Пріоритетність внутрішньої та зовнішньої техніки актора. Як вони співвідносяться?

Запитання та завдання для самостійної роботи

1. Складіть для себе перелік запропонованих обставин, що впливають на поведінку персонажа. Згрупуйте їх як обставини історичні, соціальні, психологічні, місця, часу, тощо..
2. Визначте взаємовідносини вашого героя з партнерами. Згрупуйте до себе усі репліки, що описують вашого героя: з уст партнерів, від імені автора, з уст самого героя. На основі цього спробуйте створити об'єктивний портрет персонажа.

3. Проаналізуйте які найбільш характерні риси притаманні вашому персонажу. Які з них допомагають йому досягти поставленого завдання, а які заважають?
4. Які зовнішні характерні риси притаманні вашому герою? Які особливості поведінки чи зовнішнього вигляду виділяють його з-поміж маси людей?

Література

1. Аристотель «Поетика». Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Арто А. Театр і його двійник. Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.
3. Барба Е. Паперове каное. Львів, 2001.
4. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016 . 304 С.
5. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ, 1987.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977.
7. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. ЛНУ ім. І. Франка, 2005.
8. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
9. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999.
10. Мейснер С. Про акторську професію. Перекладено українською мовою за оригіналом Sanford Meisner on Acting A Vintage Original, August 1987 First Edition. Пер. з англ. Р. Бажана. Дніпро : видавець ФОП Василь Рогів. 2023. 236 с.
11. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.
12. Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.
13. Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001.
14. Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1–2 (20 – 21) / 2008.

Змістовий модуль 5. Створення цілісного акторського образу в ансамблі при творенні вистави.

У 5 семестрі студенти вперше обирають для роботи цілісний драматургічний твір невеликого обсягу. Це може бути інсценізація казки, водевіль, або ж одноактова вистава. На передній план виходять вимоги до побудови перспективи ролі через цілий спектакль. Студент повинен чітко пояснити які метаморфози відбуваються з його персонажем впродовж спектаклю. Велику увагу слід акцентувати на позасценічному житті ролі. Студенту необхідно зіграти ряд етюдів, що зображають його героя в ситуаціях, що відбуваються «за лаштунками» вистави, або ж в обставинах, не запропонованих автором. Студенту потрібно чітко усвідомлювати надзавдання свого персонажа і наскрізну дію, яку він проходить до її досягнення.

Питання для самоперевірки

1. Що таке перспектива ролі? Поміркуйте над перспективою вашої ролі.
2. Як внутрішній монолог впливає на поведінку актора на сцені?
3. Різновиди характерності на сцені.
4. Яка роль конфлікту в акторській грі?

Запитання та завдання для самостійної роботи

1. Проведіть аналіз ролі в акторському щоденнику. Визначте надзавдання вашого героя. Напишіть його автобіографію. Яку характеристику надають йому партнери, автор, він сам собі?
2. Визначте «зерно ролі». Що дає творчу іскру для побудови ролі?
3. Проробіть ряд етюдів, що відтворюють життя вашого персонажа поза сценою, або ж у зовсім відмінних обставинах.
4. Визначте основні характерні риси вашого персонажа.

Література

1. Аристотель «Поетика». Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Арто А. Театр і його двійник. Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.
3. Барба Е. Паперове каное. Львів, 2001.

4. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016 . 304 С.
5. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ, 1987.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977.
7. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. ЛНУ ім. І. Франка, 2005.
8. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
9. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999.
10. Мейснер С. Про акторську професію. Перекладено українською мовою за оригіналом Sanford Meisner on Acting A Vintage Original, August 1987 First Edition. Пер. з англ. Р. Бажана. Дніпро : видавець ФОП Василь Рогів. 2023. 236 с.
11. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.
12. Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.
13. Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001.
14. Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1–2 (20 – 21) / 2008.

Змістовий модуль 6. Поглиблення роботи з творення характеру і характерності. Акторське перевтілення

Акторський курс продовжує роботу над одноактовою виставою чи водевілем. Студентам слід познайомитися з методом перетворення Леся Курбаса. Характер персонажа слід розробляти з прицілом на його гострохарактерність та сміливу виражальність певної риси, чи принципу. Особливу увагу слід звернути на опрацювання таких елементів акторської техніки як «другий план» ролі, осмислити поняття «перевтілення» та «перетворення».

Питання для самоперевірки

1. Що таке «другий план» ролі?
2. Роль імпровізації в творенні ролі.
3. Яка роль зони мовчання у творенні безперервної внутрішньої дії?
4. Поясніть поняття «акторське перетворення» і «акторське перетворення».

Запитання та завдання для самостійної роботи

1. Проаналізуйте свій протокол зовнішньої дії ролі на критерій його сценічності. Оберіть найбільш виразні та естетично підходящі засоби виразності: мізансцену, темпоритм, характерні риси персонажа тощо...
2. Проаналізуйте роль на доречність застосування імпровізацій. Який допустимий рівень імпровізації в тій чи іншій сцені?
3. Попрацюйте над довершеністю жесту та слова в ролі. За критерій візьміть оцінки одногрупників та викладача.

Література

1. Аристотель «Поетика». Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Арто А. Театр і його двійник. Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.
3. Барба Е. Паперове каное. Львів, 2001.
4. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016 . 304 С.
5. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ, 1987.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977.
7. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. ЛНУ ім. І. Франка, 2005.
8. Волицька І. В. Театральна юність Леся Курбаса. Львів, 1995.
9. Волицька І. Курбас: погляд на тіло (на матеріалі теоретично-публіцистичних статей періоду Молодого театру // *Курбасівські читання*. Київ, 2006. №1.
10. Волицька І. Курбасова дефініція творчості актора і категорія «тривання» // *Курбасівські читання*. Київ, 2007.
11. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-

Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.

12.Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999.

13.Курбас Лесь. Театральні закони і акценти / Вступ і впорядкування Б. Козака. Львів, 1996.

14.Курбас Лесь. Філософія театру / Упоряд. М. Лабінський. Київ, 2001.

15.Мейснер С. Про акторську професію. Перекладено українською мовою за оригіналом Sanford Meisner on Acting A Vintage Original, August 1987 First Edition. Пер. з англ. Р. Бажана. Дніпро : видавець ФОП Василь Рогів. 2023. 236 с.

16.Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.

17.Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.

18.Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001.

19.Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1–2 (20 – 21) / 2008.

Змістовий модуль 7. Створення індивідуального методу роботи над образом

На 4 курсі навчання студент повинен бути здатним самостійно підготувати роль у дипломній виставі. Для цього використовується широкий перелік акторських технік та інструментів, що допомагають створити повноцінний і яскравий сценічний образ. Студент повинен знати ключові аспекти акторської техніки, що містяться в працях, К. Станіславського, М. Чехова, В. Меєрхольда, Л. Курбаса, Л. Страсберга, С. Мейснера та ін. Важливо, що базуючись на вивченому матеріалі студент виробляє свій власний метод підготовки ролі відповідно до того наскільки ефективним той чи інший метод виявляється в роботі студента. За підсумками семестру відбувається показ вистави, або частини дипломної вистави (залежно від об'єму роботи і розподілу ролей).

Питання для самоперевірки

1. Які ключові принципи роботи актора виділяють такі режисери та педагоги як К. Станіславський, В. Меєрхольд, М. Чехов, Л. Курбас, Л. Страсберг, С. Мейснер?

Запитання та завдання для самостійної роботи

1. Базуючись на відомим вам методам роботи світових режисерів, розробіть власний перелік принципів та завдань, що формують ваш індивідуальний метод роботи над роллю в дипломній виставі.

2. Під час підготовки ролі ведіть детальний акторський щоденник, у якому фіксуєте ефективність репетиційного процесу і окремих репетиційних завдань.

Література

1. Аристотель «Поетика». Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Арто А. Театр і його двійник. Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.
3. Барба Е. Паперове каное. Львів, 2001.
4. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016 . 304 С.
5. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ, 1987.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977.
7. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. ЛНУ ім. І. Франка, 2005.
8. Волицька І. В. Театральна юність Леся Курбаса. Львів, 1995.
9. Волицька І. Курбас: погляд на тіло (на матеріалі теоретично-публіцистичних статей періоду Молодого театру // *Курбасівські читання*. Київ, 2006. №1.
10. Волицька І. Курбасова дефініція творчості актора і категорія «тривання» // *Курбасівські читання*. Київ, 2007.
11. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
12. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999.

13. Курбас Лесь. Театральні закони і акценти / Вступ і впорядкування Б. Козака. Львів, 1996.
14. Курбас Лесь. Філософія театру / Упоряд. М. Лабінський. Київ, 2001.
15. Мейснер С. Про акторську професію. Перекладено українською мовою за оригіналом Sanford Meisner on Acting A Vintage Original, August 1987 First Edition. Пер. з англ. Р. Бажана. Дніпро : видавець ФОП Василь Рогів. 2023. 236 с.
16. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.
17. Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.
18. Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001.
19. Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1–2 (20 – 21) / 2008.

Змістовий модуль 8. Створення випускової вистави як завершальний етап освіти актора

Базуючись на досвіді, здобутому за час навчання та під час виробничої практики в театральних установах, студент завершує роботу над дипломною виставою. Створений студентом образ повинен бути цілісним, органічним та гармонійно існувати у створеній постановником естетичній схемі спектаклю. Студент повинен чітко усвідомлювати надзавдання вистави та його персонажа, будувати перспективу наскрізної дії впродовж вистави. Створений образ має бути пластично чітким та існувати у своєму усвідомленому темпоритмі. Зрештою, студент має чітко продумати зовнішні риси персонажа – костюм, грим, характерні повадки та елементи реквізиту, з якими він працює.

Методи і форми контролю знань

1. Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, колоквіум, перегляд творчих робіт.

2. Методи письмового контролю: письмове тестування, контрольна робота, конспект першоджерел, індивідуальне завдання

3. Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Під час практичних занять здійснюється поточний контроль, основне завдання якого – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Основними формами контролю на практичних заняттях є виконання індивідуальних завдань.

Вимоги до письмової роботи

Виконання контрольної роботи необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни.

Метою виконання контрольної роботи є: закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами під час набуття теоретичних і практичних навичок.

На письмові контрольні роботи виносяться запитання, опрацьовані на лекціях і самостійно. Така форма контролю дозволяє оцінити якість засвоєння студентами теоретичного матеріалу. Контрольні роботи виконують у формі тестів та письмових теоретичних питань.

Загальна система оцінювання курсу

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань. Поточний контроль з дисципліни «Акторська майстерність та основи режисури» здійснюється на практичних заняттях протягом всього курсу навчання і має за мету перевірку засвоєння студентами змістових модулів

навчальної дисципліни та виховання у них постійного прагнення до самовдосконалення. Основні принципи поточного контролю: перевірка якості засвоєння бакалаврами теоретичного матеріалу; перевірка виконання практичного завдання; перевірка самостійно підготовлених доповідей; перевірка самостійно підготовленого практичного завдання.

Критерії підсумкового контролю.

Оцінка «А» («відмінно»). Студент не тільки впевнено і точно виконує завдання, поставлені режисером-педагогом, але й проявляє ініціативу при створенні акторського образу; демонструє високий рівень теоретичних знань з предмету, користуючись для цього додатковими матеріалами, фаховими статтями та прикладами з театральної та кінематографічної практики; володіє сучасною професійною термінологією; методично грамотно розв'язує запропоновані завдання; творчо підходить до виконання завдань; орієнтується у системі методичних понять, науково правильно їх тлумачить; активно доповнює репетиційну методику власними пропозиціями, активно інтегруючи в репетиційний процес суміжні дисципліни; дотримується професійної етики та дисципліни, виконуючи усі завдання самостійної та індивідуальної роботи вчасно і якісно.

Оцінка «В» («дуже добре»), оцінка «С» («добре»). Студент виконує завдання із деякими помилками і неточностями, що потребують виправлення після зауважень педагога. При створенні акторського образу дисципліновано працює над завданнями режисера, демонструючи сталий прогрес впродовж репетицій. Володіє багажем теоретичних знань і професійною термінологією. Орієнтується в системі методичних понять, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні; виконав не менше як 3 / 4 усіх завдань самостійної та індивідуальної роботи.

Оцінка «D» («достатньо»), оцінка «E» («задовільно»). Студент виконує завдання курсу із значними помилками, що потребують тривалого їх виправлення в репетиційному процесі. Не демонструє ініціативи в самостійній роботі і самостійно не працює над роллю. Володіє основною професійною

термінологією, однак не спроможний підтримати професійний діалог і нечітко усвідомлює поставлені семестрові завдання; володіє низькою культурою усного і писемного мовлення; не виконує більш як половини завдань самостійної та індивідуальної роботи.

Оцінка «незадовільно» (складається з двох рівнів складності), а саме: FX – «незадовільно з можливістю повторного складання»; F – «незадовільно з обов'язковим вивченням повторного курсу». Студент демонструє погане відвідування занять і відсутність ініціативи в роботі та підготовці семестрової роботи. Завдання курсу не виконуються, або виконуються із значними помилками з відсутністю позитивної динаміки. Завдання для самостійної роботи в більшості не виконуються, або виконуються на стабільно незадовільному рівні. Студент виявляє незнання теоретичного матеріалу та не володіє професійною термінологією

Поточне тестування активності студента в процесі лекції, практичного заняття, за самостійну підготовку за темою, оцінка за навчальний проект - ІНДЗ, модульний письмовий тест, підсумковий письмовий тест, залікова відповідь (письмова, усна).

Дотримуйтеся наступних рекомендацій:

1. Ознайомтеся з темою самостійної роботи.
2. З'ясуйте, який саме навчальний матеріал пропонується до розгляду, пригадайте його місце в системі навчального курсу.
3. Уважно прочитайте план заняття, ознайомтеся зі списками запропонованої основної та додаткової літератури.
4. Опрацюйте літературні джерела.
5. Законспекуйте обраний матеріал. Систематизуйте його.

6. Рекомендована література

Базова

1. Арто А. Театр і його двійник. Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.
2. Барба Е. Паперове каное. Львів, 2001.
3. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016 . 304 С.
4. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ, 1987.
5. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977.
6. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. ЛНУ ім. І. Франка, 2005.
7. Волицька І. В. Театральна юність Леся Курбаса. Львів, 1995.
8. Волицька І. Курбас: погляд на тіло (на матеріалі теоретично-публіцистичних статей періоду Молодого театру // *Курбасівські читання*. Київ, 2006. №1.
9. Волицька І. Курбасова дефініція творчості актора і категорія «тривання» // *Курбасівські читання*. Київ, 2007.
10. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
11. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999.
12. Гузик В. П., Кудрявцева Н. Б. Комплексний психофізичний тренінг. Київ, 2005
13. Курбас Лесь. Театральні закони і акценти / Вступ і впорядкування Б. Козака. Львів, 1996.
14. Курбас Лесь. Філософія театру / Упоряд. М. Лабінський. Київ, 2001.
15. Мейснер С. Про акторську професію. Перекладено українською мовою за оригіналом Sanford Meisner on Acting A Vintage Original, August 1987 First Edition. Пер. з англ. Р. Бажана. Дніпро : видавець ФОП Василь Рогів. 2023. 236 с.

16. Мірошниченко Н. Неоритуальність у театрі постмодернізму // *Кіно.*

Театр. 1999. №1. С.28-30.

17. Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.

18. Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001.

19. Курбас Лесь. Спогади сучасників. Київ, 1969.

Допоміжна

20. Аристотель «Поетика». Харків : Фоліо, 2018. 154 с.

21. Гладишева А.О. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність: Навч. посібник. Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Київ: 2011, СПД Верес О.І., ООО «Червона Рута-Турс». 268 с.

22. Грицан Н. В. Техніка сценічного мовлення : навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ, 2020. 286 с.

23. Грицан Н. Слово у поетичному театрі : навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ, 2008. 300 с. 9.

24. Дмитрова Л. З історії всесвітнього театру. Держ. Вид-тво України, 1929.

25. Заболотна В. Жанри драматургії // *Дніпро.* 2009. № 2.

26. Ігнатюк М. М. Монолог у мистецтві драматичної вистави: Навчальний посібник для студентів вузів культури і мистецтв : навч. посібник. Рівне, 2001. 90 с.

27. Ігнатюк М. М. Свічадо зореслова: Посібник-хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2011. 532 с.

28. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. 176 с.

29. Кукуруза Н. В. Літературна композиція: від задуму до сценічного втілення: навч. посіб. до розділу з курсу «сценічна мова». Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. 272 с.

30. Оскар Г. Брокетт, Франклін Г. Гілді. Історія театру 10-те видання). Львів: Літопис, 2014. 730 с.

- 31.Паві П. Словник театру. Львів, 2006. 4. Горальський А. Теорія творчості. Львів, 2002.
- 32.Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. В 3-х кн. Львів, 2003.
- 33.Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.
- 34.Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1–2 (20 – 21) / 2008.
- 35.Нариси з історії театального мистецтва України ХХ століття / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. Київ: Інтертехнологія, 2006. 1054 с. іл.

Інформаційні ресурси

- 36.Українські видання «Просценіум», «Кіно-Театр», «Український театр», «Коза».
- 37.Польські видання: «Dydaskalie», «Teatr lalek», «Teatr».
- 38.www.zankovetska.com.ua
- 39.www.n.kurbas.lviv.ua
- 40.www.voskresinnia.lviv.ua
- 41.www.teatre.com.ua
- 42.www.shakespeare.zp.ua
- 43.www.ft.org.ua
- 44.www.drama-comedy.kiev.ua
- 45.www.theatreonpodol.com
- 46.www.tuz.kiev.ua
- 47.www.atheatre.com.ua